

ILO'DA KARA LİSTEYE ALINMIŞIZ!

Aydınlık Dergisi, 20 Haziran 2010

Yıldırım Koç

DİSK'in internet sitesinde 14 Haziran 2010 günü şöyle bir haber yer aldı: "ILO Konferansı'nda Türkiye 'Kara Liste'ye alındı. DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi'nin, ILO Konferansı'nda Türkiye'nin Aplikasyon Komitesi'nde 'Kara Liste'ye alınmasına ilişkin açıklaması: ... 'Biz Türkiye'nin böyle bir tabloyla karşı karşıya kalmasından asla hoşnut değiliz. Hatta biz, hiçbir ülkenin bu listeye alınmasını istemiyoruz. Kara Liste'nin bütün dünyada ortadan kaldırılmasını sağlayacak, işçi ve emekçilerin hak ve özgürlüklerinin tam olarak tanındığı bir dünya istiyoruz.' "

Süleyman Çelebi'nin söyledikleri doğru değil.

Süleyman Çelebi bunca yıldır Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Uluslararası Çalışma Konferansı toplantılarına katılmak için Cenevre'ye gidip duruyor. Bunca yıldır, "Kara Liste" denilen uygulamanın ne olduğunu hâlâ öğrenemedi.

Tekrar anlatayım.

Bu yıl Uluslararası Çalışma Örgütü Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 99. Toplantısı 2-18 Haziran 2010 günleri Cenevre'de gerçekleştirildi.

Uzmanlar Komitesi adı verilen ve ILO Yönetim Kurulu tarafından atanan ünlü hukukçulardan oluşan bir organın hazırladığı bir gözlemler raporu her yıl Uluslararası Çalışma Konferansı'na sunulur. Bu yıl sunulan Uzmanlar Komitesi raporunda, Türkiye'nin 29, 81, 87, 96, 100, 105, 111, 119, 122, 138, 142, 144, 155, 158, 161 ve 182 sayılı Sözleşmeleri ihlal ettiğine ilişkin gözlemler yer almaktadır.

Uluslararası Çalışma Konferansı sırasında Standartların Uygulanması Komitesi adı altında bir organ oluşturulur. Bu komitede işçi, işveren ve hükümet temsilcileri vardır. Dünyada o kadar çok ülke ve ihlal edilen o kadar çok sözleşme vardır ki, bu komite, Uzmanlar Komitesi'nin sunduğu raporda yer alan gözlemlerin tümünü inceleyemez. Çeşitli ölçütler (az gelişmiş-gelişmiş ülke; ülkenin bulunduğu kıta; sözleşme çeşitliliği, v.b.) dikkate alınarak, 20-25 ülkenin incelemeye dahil edilmesine karar verilir.

Anlaşıldığı kadarıyla, Türkiye bu yıl da incelemeye alınan ülkeler arasındadır.

Bir ülkenin incelemeye alınması önemli bir durum değildir.

İnceleme sonunda da genellikle son derece yumuşak bir karar kabul edilir. Bu karar yumuşaktır; çünkü tüm kararlar işçi grubu ile işveren grubu arasındaki görüş birliği temelinde biçimlendirilir.

Bu listeye girmek, "Kara Liste"ye dahil edilmek anlamına gelmez.

Anlaşıldığı kadarıyla, Süleyman Çelebi, bunca yıl Cenevre'ye gittikten sonra bile, Komite'de incelemeye alınmayı "Kara Liste" zannetmektedir.

Eğer bir ülke bir sözleşmeyi çok açık, ısrarlı bir biçimde ve pervasızca ihlal etmeyi sürdürürse, işveren grubunun da olumlu görüş bildirmesi durumunda, ülkenin durumu, Standartların Uygulanması Komitesi'nin raporunda özel bir paragrafta ele alınır. Konuyu bilmeyenler, bu özel paragrafa "Kara Liste" der.

Süleyman Çelebi'nin açıklamasında, "Aplikasyon Komitesinin kararları da hükümetler, işveren örgütleri ve işçi örgütlerinin ortaklaştıkları bir zeminde alınabiliyor" denmektedir. Standartların Uygulanması Komitesi'nin kararlarında hükümetler oy kullanmaz. Kararlar, işçi ve işveren ("örgütlerinin" değil) gruplarının görüşbirliğine varmasıyla çıkar. Süleyman Çelebi bunca yıl Cenevre'ye gittikten sonra hâlâ bu ayrıntıyı da öğrenmemişe benzemektedir.

Standartların Uygulanması Komitesi'nin tutanakları Uluslararası Çalışma Konferansı'nın bitiminde yayımlanır. Bunlara bugün internet üzerinden erişme olanağı yok. Süleyman Çelebi'nin açıklamasından anlaşıldığı kadarıyla, Türkiye, 87 sayılı Sözleşme konusunda incelemeye alındı ve bu konuda yumuşak bir tavsiye kararı çıktı. Özel paragraf veya bu işi bilmeyenlerin ifadesiyle "Kara Liste" söz konusu değil.

Türkiye'nin Uluslararası Çalışma Konferansı'nda Standartların Uygulanması Komitesi'nde incelemeye alınmasının önemi var mı?

Yok. Hiç yok. Süleyman Çelebi bunca yıldan sonra hâlâ bunun önemli olduğunu sanıyorsa, hayal aleminde yaşıyor.

Türkiye, Standartların Uygulanması Komitesi'nin raporunda özel paragrafta yer alsaydı ne olur?

Hiçbir şey.

Peki, Süleyman Çelebi bu konuyu niçin bu kadar önemsiyor?

Bunca yıldır Cenevre'yi ziyaret eden bir sendikacının bu basit bilgilerin edinmemiş olduğunu düşünemiyorum.

Süleyman Çelebi herhalde Cenevre gezilerinin ne kadar gerekli ve önemli olduğunu anlatmak için bu konuyu bu kadar önemsiyor gözüküyor.

Türkiye'de işçi simsarlığı büroları yeniden gündeme geliyormuş; kıdem tazminatı fonu rafta bekletiliyormuş; 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nda çok önemli değişiklikler yapılmış; Anayasa değişikliği gündemdeymiş; v.b.

Bunların hiçbiri önemli değil.

Cenevre'ye gideceksin; orada esip gürleyeceksin; "Kara Liste"den söz edeceksin. Bu çok daha önemli.